Żywa historia Gorlic — wywiad z panią Krystyną Gumułką

Wywiad z Krystyną Gumułką dotyczący rodziny gorlickich Żydów — Engelów oraz życia w mieście przed II wojną światową i w trakcie wojny.

Krystyna Gumułka

Urodziła się 10 czerwca 1928 roku w Gorlicach. Zmarła 10 kwietnia 2019 roku. Pracowała w aptece na Zawodziu, w Czechowicach-Dziedzicach, Spółdzielni Dentystycznej w Gorlicach oraz w zespole adwokackim. W 1989 roku przeszła na emeryturę.

Wywiad z panią Krystyną Gumułką przeprowadzony 13 lutego 2017 roku przez Urszulę Karasińską (pracownicę MBP w Gorlicach) w jej mieszkaniu.

Spis treści:
00:00:10 — przedstawienie gorlickiej, żydowskiej rodziny Engel
00:01:20 — sklep kolonialny przy ul. 3 Maja
00:02:30 — Anna Engel Stark i Sura Engel — właścicielki sklepu kolonialnego
00:03:00 — Emma Drutter — córka Anny zamieszkała w Palestynie
00:03:40 — dzieci Emmy Drutter, wnuki Anny
00:06:30 — sad pomarańczowy rodziny Drutterów w Palestynie
00:07:00 — brat Emmy — L. Stark — „Żyd z fantazją niespokojnego ducha”
00:08:30 — L. Stark marynarzem (oficer handlowej floty francuskiej, podczas okupacji w marynarce wojennej Wielkiej Brytanii, po wojnie kapitan statku izraelskiego m/s Har Tabor)
00:11:50 — getto w Gorlicach, sklep sióstr Engel w getcie
00:12:20 — ulica Kołłątaja w Gorlicach (jedynie po niej, do poczty, mogli chodzić Żydzi z getta)
00:13:20 — 18 sierpnia 1942 r. — likwidacja getta
00:13:50 — Buciarnia — tu Żydzi czekali na transport i tu prawdopodobnie siostry Engel zostały rozstrzelane
00:16:05 — antysemityzm w Polsce to rzecz wymyślona, bowiem wszyscy żyli po sąsiedzku
00:17:50 — szkoła siedmioklasowa i stosunki z koleżankami Żydówkami
00:18:45 — nauka religii osobno, nauczycielka religii żydowskiej pani Vogel
00:19:50 — pani Vogel prowadzona z Buciarni na bocznicę kolejową
00:21:50 — „Jak można było ratować Żydów?”
00:23:15 — Kaflarnia p. Kadłubowskiego
00:24:20 — koniec rodziny Engelów
00:25:20 — „Obozy koncentracyjne nie były polskie!”
00:27:55 — proboszcz Litwin i jego zasługi: poszerzenie placu kościelnego, zakup organów i witraży, zabezpieczenie skarpy przy ul. Legionów (Adziu Dobrzański pomagał przy organizacji tych prac)
00:32:30 — ochronka sióstr felicjanek, przełożoną siostra Beatrice — prawa ręka ks. Litwina
00:33:40 — kwiaty do dekoracji kościoła były dostarczane przez trzydzieści lat z ogrodów państwa Gumułków
00:33:50 — jasełka reżyserowane przez siostrę Beatrice wystawiane w budynku Sokoła
00:35:25 — obsada jasełek (też **00:52:50**): Lala Bomba najmłodszą aktorką; Przesmycki grał Heroda, Krystyna Gumułka grała wizję Heroda; Seroczyńska grała śmierć (**00:37:20**); Dziunia Kosibianka śpiewała Ave Maria (**00:37:50**); młodsza córka dr. Otęskiego, Hanka, grała Matkę Boską (**00:38:20**)
00:36:20 — jasełka były grane przez tydzień, dwa razy dziennie, przy pełnej widowni
00:36:25 — ostatnie jasełka były wystawione w 1938 roku
00:39:15 — Maryjki (matka Ludwika Piotrowskiego ubierała Maryjki)
00:40:05 — w czasie okupacji zorganizowano Maryjki tylko raz

00:40:55 — kazania ks. Litwina omawiano w domach
00:41:55 — ks. Litwin profesorem gimnazjum
00:43:35 — przyjaźń państwa Gumułków z rodziną Żydiak — łemkowskich nauczycieli z Łosia
00:46:05 — klienci adwokata Gumułki: mieszkańcy Łosia, Rychwałdu (Owczar) przychodzili do państwa Gumułków, by kolędować
00:53:45 — chór kościelny podczas okupacji był prowadzony przez ks. Górnickiego, potem przez pana Przepiórę i pana Bartusiaka
00:55:45 — instalacja organów przez ks. Litwina i wspaniały koncert prof. Rączkowskiego

Serdeczne podziękowanie dla pani Anny Wygrzywalskiej za pomoc przy poszukiwaniach osób chętnych do udzielenia wywiadu.

Zdjęcia pochodzą z archiwum Krystyny Gumułki.

Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Gabryela w Gorlicach oraz osoby udzielające wywiadów i udostępniające materiały opublikowane na www.mbpgorlice.info oraz innych stronach internetowych biblioteki, w tym stronach mediów społecznościowych MBP w Gorlicach, zastrzegają sobie pełnię praw autorskich do dalszego wykorzystania treści udostępnionych w sekcji *Świadkowie lokalnej historii*. Wyklucza się wykorzystanie opublikowanych materiałów przez osoby trzecie bez wcześniejszego uzyskania zezwolenia. Wszystkie prawa zastrzeżone ©.